

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Trg svetog Marka 4
10000 Zagreb

PRIJEDLOG

za pokretanje postupaka za ocjenu ustavnosti Zakona o dentalnoj medicini ("Narodne novine", br.: 121/03, 117/08, 120/09) i Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Narodne novine", br.: 100/18)

ŽIVANA RADIĆ
Kralja Zvonimira 18
22320 Drniš
OIB: 87260427562

Podnositelj prijedloga ovim podneskom Ustavnom sudu Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) podnosi prijedlog kojim predlaže da Ustavni sud Republike Hrvatske pokrene postupak za ocjenu suglasnosti Zakona o dentalnoj medicini ("Narodne novine", br.: 121/03, 117/08, 120/09, u daljnjem tekstu: Zakon o dentalnoj medicini) i Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Narodne novine", br.: 100/18, u daljnjem tekstu: Zakon o zdravstvenoj zaštiti), i to odredbi članka 37., članka 37.a i članka 49. Zakona o dentalnoj medicini, te odredbe članka 240. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, kojima se određuje da se u Hrvatsku stomatološku komoru, odnosno Hrvatsku komoru dentalne medicine "obvezno učlanjuju" doktori stomatologije, dentalni tehničari i dentalni asistenti koji obavljaju svoju djelatnost na području Republike Hrvatske, te da su isti "obvezni uredno plaćati članarinu i podmirivati druge obveze prema Komori", kao i svih drugih odredbi tih zakona u kojima se spominje Hrvatska stomatološka komora, odnosno Hrvatska komora dentalne medicine (u daljnjem tekstu: HKDM), s Ustavom Republike Hrvatske.

Podnositelj smatra da su naprijed navedene odredbe Zakona o dentalnoj medicini i Zakona o zdravstvenoj zaštiti neustavne, odnosno da nisu suglasne s Ustavom Republike Hrvatske ("Narodne novine", br.: 56/90., 135/97., 8/98., 113/00., 124/00., 28/01., 41/01., 55/01., 76/10., 85/10., 05/14., u daljnjem tekstu: Ustav), i to: **s odredbama članka 1., članka 3., članka 4., članka 5., članka 14., članka 16., članka 19. stavak 2., članka 29. stavak 1., članka 30., članka 38., članka 43. stavak 1., članka 49. stavak 1. i stavak 2., članka 50. stavak 2., članka 51., članka 71., članka 88., članka 91. stavak 1. i 3., članka 108., članka 117. stavak 1. i 2. i članka 118. Ustava.**

Obrazloženje prijedloga
za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti

I. Sadašnji strukovni komorski sustav u RH, kojem sustavu pripada i Hrvatska komora dentalne medicine (HKDM), odnosno strukovni komorski sustav kako je on postavljen i reguliran važećim Zakonom o dentalnoj medicini i Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, je ustavno neopravdan i neodrživ, te netržišni, nedemokratski, netransparentan, i zbog tako postavljenog strukovnog komorskog sustava njime se grubo krše temeljna ljudska prava i slobode brojnim neustavnim i nezakonitim općim aktima i odlukama, tržišno i troškovno neopravdanim parafiskalnim nametima, neustavnim disciplinskim postupcima zbog delikta mišljenja, nedemokratskim izborima i nedemokratskim donošenjem općih akata i drugih odluka itd. od strane HKDM-a i velike većine sadašnjih hrvatskih strukovnih komora.

Hrvatske strukovne komore, kakve danas postoje, trebaju biti napuštene, a ovlaštenja svake od njih pažljivo preispitana.

Sadašnji strukovni komorski sustav u RH je po mom mišljenju neodrživ jer je apsurdan i očigledno neustavan, zbog slijedećih razloga:

1. strukovne komore, kao prvo, narušavaju ustavno načelo trodiobe vlasti (čl. 4. Ustava) spajanjem zakonodavnih, izvršnih i sudbenih ovlasti (čl. 71., čl. 108. i čl. 118. Ustava) u okviru istog tijela – strukovne komore. Naime, u pogledu djelatnosti za koje su osnovane komore imaju zakonodavnu vlast (donose za sve obvezujuće opće akte kojima reguliraju obavljanje povjerenih im javnih ovlasti, npr. odluke o cijenama usluga, o visini članarine itd.), izvršnu vlast (donose pojedinačne obvezujuće odluke za svoje članove, npr. o izdavanju ili oduzimanju licenci za rad) i sudbenu vlast (disciplinske sudove koji sude članovima komora zbog disciplinskih povreda, npr. zbog kritike komore, tijela ili dužnosnika komore);

2. kao drugo, ustavno je upitno pravo strukovnih komora na samostalno (i od Sabora i Vlade nenadzirano) **donošenje za svih obvezujućih podzakonskih propisa** – općih akata, te odluka o parafiskalnim nametima (obveznim članarinama, doprinosima i dr.). Drugačije rečeno, upitna je zakonodavna delegacija za donošenje propisa sa Sabora i Vlade na strukovne komore (čl. 50. st. 2., čl. 71., čl. 88. i čl. 117. Ustava);

3. treće i najspornije su upravo ovlasti strukovnih komora na vođenje sudsko-disciplinskih postupaka (čl. 29., čl. 30. i čl. 118. Ustava), posebno onih koji za posljedicu mogu imati gubitak stečenih prava na obavljanje profesije (čl. 30. Ustava), te sudsko-disciplinskih postupaka zbog delikta mišljenja (čl. 16. st. 1. i čl. 38. Ustava);

4. nadalje, posebnim zakonima kojima su, bez uporišta u članku 16. Ustava i bez provođenja testa razmjernosti osnovane strukovne komore s monopolskim položajem i obveznim članstvom svih onih koji se žele baviti određenom zakonom reguliranom profesijom, **očigledno se krši pravo na udruživanje iz članka 43. Ustava, koje pravo uključuje i pravo na neudruživanje**, kao jedno od temeljnih ljudskih prava i sloboda. Naime, navedenim posebnim zakonima se protivno članku 16. Ustava ograničava ustavno pravo na (ne)udruživanje iz članka 43. Ustava jer zakonodavac prije donošenja tih zakona nije dokazao da ne postoji neka druga mjera koja bi bila podjednako učinkovita pri ostvarenju deklariranog cilja - zaštite javnog interesa kod davanja i oduzimanja licenci za rad u zakonom reguliranim profesijama, te stručnog nadzora i disciplinske odgovornosti zbog nepoštivanja etičkog kodeksa i pravila struke u tim profesijama, ali s manjim opterećenjem (npr. neobvezno članstvo u strukovnim komorama ili mogućnost osnivanja više takvih komora u jednoj djelatnosti, ili prenošenje javnih ovlasti komora na resorna ministarstva ili nezavisna

regulatorna tijela) za članove reguliranih profesija čija su prava tim zakonima i osnivanjem takvih komora ograničena. Tako je očigledno nerazmjerno ograničavanje prava članova reguliranih profesija zakonsko osnivanje strukovnih komore s monopolskim položajem i obveznim članstvom bez da su navedenim posebnim zakonima bar jasno i precizno propisana ograničenja prava i ovlasti takvih komora u odnosu na njihove prisilne članove i korisnike njihovih usluga;

5. nadalje, strukovne komore nikome efektivno **ne odgovaraju za nezakonite postupke i odluke** niti itko efektivno i u realnom vremenu nadzire zakonitost i pravilnost njihovog rada i odluka (sadašnja kontrola zakonitosti njihovih odluka od strane upravnih sudova zbog njihove sporosti i neučinkovitosti je posve neučinkovita, a upravni nadzor od strane Vlade RH, resornog ministarstva ili nekog nezavisnog regulatornog tijela efektivno ne postoji) i takvim svojim položajem strukovne komore **ugrožavaju poštivanje prava čovjeka i vladavinu prava** kao najviše vrednote ustavnog poretka RH (čl. 1. i čl. 3. Ustava);

6. konačno, prema sada važećim zakonima i sudskoj praksi **ne postoji tijelo koje je nadležno nadzirati i odlučivati o nesuglasnosti s Ustavom općih akata strukovnih komora** (čl. 3., čl. 4. i čl. 5. Ustava), pošto i Ustavni sud i Visoki upravni sud otklanjaju od sebe takvu nadležnost.

Zaključno, cijeli sustav strukovnih komora u RH treba preispitati u cilju uspostavljanja jasno utvrđenih točaka **nadzora** nad zakonitošću rada, odgovornosti za djelovanje u skladu sa zakonskim ovlastima i **djelotvorne zaštite ljudskih prava i sloboda ...**

Prvenstveno treba ukinuti, odnosno staviti pod nadzor pravo strukovnih komora da nameću svojim članovima **parafiskalna davanja**, te da pokreću i provode disciplinske postupke zbog **delikta mišljenja** protiv svojih članova.

II. Slijedom izloženog pod I. ovog podneska podnositelj prijedloga predlaže da Ustavni sud ukine sporni Zakon o dentalnoj medicini ("Narodne novine", br.: 121/03, 117/08, 120/09) i Zakon o zdravstvenoj zaštiti ("Narodne novine", br.: 100/18) u cijelosti, pošto nije moguće ukinuti samo odredbe tih zakona u kojima se spominje Hrvatska stomatološka komora, odnosno Hrvatska komora dentalne medicine, te da odredi da ukinuti zakoni prestaju važiti protekom roka od šest mjeseci od dana objave odluke Ustavnog suda u "Narodnim novinama", u kojem roku bi Hrvatski sabor trebao donijeti novi Zakon o dentalnoj medicini i novi Zakon o zdravstvenoj zaštiti.

Živana Radić

Drniš, 18.rujna 2020.g